

นิทาน เรื่อง กิ่งก่าใต้ทอง

กิ่งก่าตัวหนึ่ง อาศัยอยู่ที่ซุ้มประตูอุทยาน (สวน) ของพระมหากษัตริย์ อยู่มาวันหนึ่งพระมหากษัตริย์เสด็จออกไปประพาสอุทยาน ครั้นเสด็จผ่านซุ้มประตู พระองค์ก็ทอดพระเนตรไปเห็นกิ่งก่าคลานลงมาจากซุ้มประตู มาอยู่ที่พื้นดินแล้วผงกหัวคล้ายถวายคำนับ พระองค์จึงตรัสถามอำมาตย์ที่ตามเสด็จว่า

“ท่านอำมาตย์ กิ่งก่าตัวนี้มันทำผงก ๆ หัวอยู่ทำไม”

อำมาตย์จึงกราบทูลว่า “ขอเดชะพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม เหตุที่กิ่งก่าผงกหัว เพราะมันมีความจงรักภักดีและถวายคำนับพระองค์ พระพุทธเจ้าข้า”

พระมหากษัตริย์ได้ทรงฟังดังนั้นก็พอพระทัย รับสั่งว่า

“เจ้าจงนำทองคำราคาสองไพ่มอบให้แก่เจ้าพนักงานผู้เฝ้าสวน ทุกวัน เพื่อนำไปซื้อเนื้อมาให้กิ่งก่ากิน”

อำมาตย์จึงไปดำเนินการตามที่ทรงมีรับสั่ง อยู่มาวันหนึ่งคนเฝ้าสวน นำทองไปซื้อเนื้อไม่ได้ จึงนำทองคำไปผูกคอกิ่งก่าไว้แทน

พอกิ่งก่าใต้ทองคำราคาสองไพผูกคอ ก็เกิดความเยอหยิ่งถือดีคิดว่าตนนั้น ร่ำรวย แลภพระมหากษัตริย์ก็ทรงชุบเลี้ยง จึงรำพึงในใจว่า

“ต่อไปนี้ เราจะไม่ก้มหัวให้แก่ผู้ใดอีกอย่างเด็ดขาด” คิดแล้วก็วิ่งขึ้นไป ชูคอร้อนอยู่บนซุ้มประตูอุทยานอย่างทะนงตน

วันหนึ่งพอพระมหากษัตริย์เสด็จประพาสอุทยานเหมือนเช่นเคย พอพระองค์เสด็จถึงซุ้มประตูก็ทอดพระเนตรเห็นกิ่งก่าตัวเดิมชูคอร้อนอยู่บนซุ้มประตู เหมือนอวดว่ามีทองคำแขวนคอ ไม่ลงมาอยู่บนพื้นดินแล้วถวายคำนับ

เหมือนอย่างแต่ก่อน พระองค์ทรงแปลกพระทัย สงสัยจึงตรัสถามเจ้าพนักงานผู้เฝ้าอุทยานว่า

“นี่ท่านผู้เฝ้าสวน ช่วยบอกเราหน่อยซิว่าเหตุใดกิ้งก่าตัวนี้จึงไม่ประพฤติเหมือนแต่ก่อน”

เจ้าพนักงานผู้เฝ้าสวนจึงทูลตอบไปว่า

“ขอเดชะพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม นับตั้งแต่ข้าพระพุทธเจ้าได้นำทองคำไปผูกคอให้มันแล้ว กิ้งก่าตัวนี้ก็ไม่เคยก้มหัวทำคารวะแก่ผู้ใดเลย พระพุทธเจ้าข้า”

พระมหากษัตริย์เมื่อทรงทราบว่า กิ้งก่ามีใจกำเริบหยิ่งยโส เพราะเห็นว่าตนเองมีทองคำผูกคออยู่ก็กริ้ว จึงตรัสสั่งแก่เจ้าพนักงานผู้เฝ้าอุทยานว่า

“ท่านจงไปเอาทองคำที่ผูกคอกิ้งก่านั้นออกเสีย และนับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไปท่านไม่ต้องไปซื้อเนื้อมาให้กิ้งก่ากินอีกเป็นอันขาด”

เป็นอันว่ากิ้งก่าอดได้กินเนื้อที่เคยได้รับพระราชทานแต่บัดนั้น

จากนิทานเรื่องนี้ ทำให้เกิดสำนวนว่า “กิ้งก่าได้ทอง” ขึ้น หมายถึง “ผู้ที่เย่อหยิ่ง เพราะได้ดีหรือมีทรัพย์ขึ้นเล็กน้อย”

บัตรคำ

★★

ท 12/พ.4

กึ่งกำ

อุทยาน

กษัตริย์

พระเนตร

อำมาตย์

ภักดี

เยอหยิ่ง

ทะนง

พระทัย

กำเริบ

ท 12/พ.๔

พระราชทาน

สำนวน

หยิ่งยโส

ประพาส

ผงก

ประพฤติ